

Kamil Majewski

Uniwersytet Śląski w Katowicach

ORCID: 0000-0003-3775-2815

majewski.kamil.87@gmail.com

Ewolucja systemu zgłaszania naruszeń prawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy z uwzględnieniem przepisów dyrektywy 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r.

Wstęp

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa UE¹ w sposób kompleksowy wyznaczyła ramy prawne systemu zgłaszania naruszeń prawa, w tym sytuację prawną osób zgłaszających takie naruszenia². Poprzez treść art. 26 ust. 1 dyrektywy 2019/1937 nałożono na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania postanowień tego aktu prawnego³ do 17 grudnia 2021 r.

W literaturze przedmiotu wskazuje się na to, że mimo uniwersalnego i szerokiego podejścia do zakresu przedmiotowego dyrektywy 2019/1937⁴ prawodawca UE zdecydował się na wyszczególnienie niektórych obszarów, które wymagają szczególnej uwagi z punktu widzenia problematyki zgłaszania naruszeń⁵. Jednym z obszarów, który został objęty zakresem przedmiotowym

¹ Dz. Urz. UE L z 2019 r., Nr 305, s. 17, dalej jako dyrektywa 2019/1937.

² Początki dyskusji na temat zgłaszania naruszeń datuje się na rok 1971. Szerzej zob. E. Milczarek, *Warunki skuteczności ochrony sygnalistów – uwagi na tle dyrektywy 2019/1937*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2022, nr 2, s. 70.

³ Szerzej o polskich przepisach wdrażających dyrektywę 2019/1937 zob. A. Wilk, *Wybrane cywilnoprawne aspekty ochrony sygnalistów*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 5, s. 269 i nast.

⁴ Więcej o charakterze prawnym dyrektyw i celach przyjmowania tych aktów prawnych na poziomie UE zob. A. Hanusz, *Spójność norm polskiego i unijnego prawa finansowego jako przesłanka działalności prawodawczej Sejmu RP*, „Przegląd Sejmowy” 2025, nr 3(188), s. 51.

⁵ B. Rodak, *Ochrona sygnalistów i postępowanie w sprawach zgłaszania naruszenia prawa. Komentarz praktyczny, procedury, wzory, orzecznictwo*, 2024, Legalis. Szerzej o potrzebie takich

dyrektywy 2019/1937, jest prawodawstwo UE dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁶. Zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a ppkt ii dyrektywy 2019/1937 jej przepisy ustanawiają wspólne minimalne normy ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa UE dotyczące m.in. tej problematyki. Od kilku lat istnieje w obrocie prawnym akt prawny Unii odpowiadający problematyce zgłaszania naruszeń, w tym naruszeń przepisów AML/CFT.

Systemy zgłaszania naruszeń prawa nie zaczęły funkcjonować wraz z wejściem w życie przepisów wdrażających rozwiązania wynikające z dyrektywy 2019/1937⁷. Wdrożenia tych systemów wymagały przepisy innych aktów prawnych UE⁸, w tym przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE⁹. Art. 61 dyrektywy 2015/849 wymagał podjęcia określonych aktywności w odniesieniu do działalności: 1) właściwych organów (art. 61 ust. 1 dyrektywy 2015/849), 2) podmiotów zobowiązanych do stosowania przepisów dotyczących AML/CFT¹⁰ (art. 61 ust. 3 dyrektywy 2015/849) czyli instytucji obowiązanych.

rozwiązań w zakresie AML/CFT zob. A. Sieradzka, M. Wieczorek (red.), *Ochrona sygnalistów. Praktyczny poradnik z wzorami dla sektora publicznego i prywatnego*, 2021, Legalis.

⁶ Dalej jako AML/CFT.

⁷ Mimo to w literaturze przedmiotu wdrożenie dyrektywy 2019/1937 traktowano jako duże wyzwanie dla krajów członkowskich – zob. M. Grześków, *Ochrona sygnalistów w miejscu pracy – portugalski model implementacji Dyrektywy (UE) 2019/1937*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2024, nr 4, s. 276. W zakresie początków istnienia tych regulacji w Stanach Zjednoczonych Ameryki zob. S.R. Stubben, K.T. Welch, *Evidence on the use and efficacy of internal whistleblowing systems*, „Journal of Accounting Research” 2020, vol. 58, nr 2, s. 478.

⁸ Właściwe rozwiązania prawne były również wdrażane w przepisach krajowych, w tym w przepisach odnoszących się do działalności banków. Szerzej zob. K. Majewski, *Compliance i status zgodności w instytucjach bankowych – funkcje i sposób realizacji*, Warszawa 2025, s. 112–113.

⁹ Dz. Urz. UE L z 2015 r., Nr 141, s. 73, dalej jako dyrektywa 2015/849. Od lat konsekwentnie identyfikowana jest potrzeba podejścia do problematyki AML/CFT na poziomie ponadnarodowym ze względu na transgraniczny charakter przestępczości zorganizowanej. Szerzej o specyfice przestępczości tego rodzaju zob. W. Pływaczewski, *Współczesne trendy przestępczości zorganizowanej w Europie (analiza wybranych zjawisk przestępczych z uwzględnieniem zadań Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania – Europol)*, „Studia Prawnoustrojowe” 2021, nr 52, s. 392 i nast.; A. Tomczyk, *Pranie pieniędzy pochodzących z eko-przestępczości. Wyrafinowane przestępstwo czy prymitywny proceder*, „Studia Prawnoustrojowe” 2023, nr 61, s. 347; J.B. Banach-Gutierrez, W. Pływaczewski, J. Narodowska, M. Duda, P. Retkowski, „Green criminology” – a question about transnational environmental crime in Poland, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 68, s. 5 i nast.; A. Tomczyk, *Rola i znaczenie rynku dzieł sztuki w procesie prania pieniędzy*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 68, s. 508. Szerzej o historii prawodawstwa UE w zakresie AML/CFT zob. K. Majewski, *Historia europejskich rozwiązań prawnych w zakresie AML*, „Studia Administracyjne” 2025, nr 2(22), s. 31–42.

¹⁰ W zakresie wdrożenia tych rozwiązań w przepisach krajowych zob. K. Majewski, *Funkcjonowanie w banku procedury anonimowego zgłaszania naruszeń*, „Monitor Prawa Bankowego” 2018, nr 12(97), s. 73–74.

Mimo obowiązywania już kompleksowych rozwiązań prawnych w zakresie zgłaszania naruszeń (dyrektywy 2019/1937)¹¹ przepisy dotyczące tej problematyki zostały również zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 oraz zmieniającej i uchylającej dyrektywę (UE) 2015/849¹². Zagadnieniom tym został poświęcony art. 60 dyrektywy 2024/1640.

Celem niniejszego artykułu jest szczegółowa analiza przepisów dyrektywy 2024/1640 oraz dyrektywy 2019/1937 w celu zweryfikowania następujących tez badawczych:

- 1) rozwiązania prawne zawarte w dyrektywie 2024/1640 w zakresie zgłaszania naruszeń nie są rozwiązaniami nadmiarowym,
- 2) rozwiązania prawne zawarte w dyrektywie 2024/1640 w zakresie zgłaszania naruszeń zostały zaadresowane do właściwego aktu prawnego UE,
- 3) rozwiązania prawne zawarte w dyrektywie 2024/1640 w zakresie zgłaszania naruszeń są rozwiązaniami wzmacniającymi system zgłaszania naruszeń w obrębie problematyki AML/CFT.

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano przede wszystkim metodę dogmatyczno-prawną oraz metodę logiczno-językową. Dokonano także przeglądu literatury przedmiotu dotyczącej poruszanej problematyki.

Zgłoszenia naruszeń przepisów AML/CFT w dyrektywie 2019/1937 na tle dotychczasowych rozwiązań prawnych UE

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że podstawowym celem dyrektywy 2019/1937 jest wykorzystanie wiedzy¹³ określonych osób o zagrożeniach

¹¹ Legislacja dotycząca systemów zgłaszania naruszeń była przyjmowana również poza Europą, w tym m.in. w krajach azjatyckich, szerzej zob. S. Oelrich, K. Erlebach, *Taking it outside: a study of legal contexts and external whistleblowing in China and India*, „Asian Journal of Business Ethics” 2021, nr 10, s. 131.

¹² Dz. Urz. UE L z 2024 r., s. 1640, dalej jako dyrektywa 2024/1640. Dyrektywa 2024/1640 jest aktem prawnym zaliczanym do tzw. pakietu regulacyjnego AML/CFT z 2024 r., któremu nie przypisuje się statusu aktu kluczowego w tym pakiecie. Szerzej zob. L. Malinowska, *Onboarding klienta w nowym otoczeniu prawnym*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 8, s. 66; K. Majewski, *Ocena ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu instytucji obowiązanej w rozporządzeniu 2024/1624 z 31 maja 2024 r. na tle dotychczasowych rozwiązań prawnych*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2025, nr 3, s. 28–29.

¹³ Szerzej zob. Ł. Mroczynski-Szmaj, *Nowe europejskie prawo sygnalizowania nieprawidłowości. Rozwiązania modelowe a polski projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa*, „Prawo w Działaniu. Sprawy Cywilne” 2022, nr 52, s. 210.

albo szkodach dla interesu publicznego, będącego dobrem publicznym¹⁴ (dobrem społecznym¹⁵). Dokonywanie zgłoszeń w interesie publicznym, w tym w europejskim interesie publicznym, było również podnoszone w toku prac Parlamentu Europejskiego realizowanych w okresie poprzedzającym przyjęcie dyrektywy 2019/1937¹⁶.

Preambuła dyrektywy 2019/1937 zawiera motywację prawodawcy europejskiego do przyjęcia aktu prawnego dedykowanego wyłącznie problematyce zgłaszania naruszeń i ochrony osób dokonujących takich zgłoszeń (tzw. sygnalistów¹⁷). Istotnymi wnioskami zawartymi w tej części dyrektywy 2019/1937 są¹⁸: 1) brak jednolitości mechanizmów ochrony sygnalistów funkcjonujących w poszczególnych państwach członkowskich UE; 2) konieczność wprowadzenia minimalnych norm, które powinny obowiązywać w odniesieniu do aktów i dziedzin polityki w celu poprawy egzekwowania prawa.

Odnosząc powyższe okoliczności do stanu prawnego w zakresie AML/CFT, który obowiązywał przed przyjęciem dyrektywy 2019/1937, należy wskazać na to, że wspomniany brak jednolitości mechanizmów ochrony miał ograniczone zastosowanie do problematyki AML/CFT. Minimalne ramy prawne dotyczące zgłaszania naruszeń i ochrony sygnalistów zostały wprowadzone w przepisach dyrektywy 2015/849. Niewątpliwie rozwiązania prawne dotyczące tych zagadnień zostały znacząco rozbudowane w przepisach dyrektywy 2019/1937, więc pozostałe postulaty zostały zrealizowane wraz z przyjęciem tego aktu prawnego. Regulacje prawne UE w zakresie AML/CFT należy zaliczyć do kluczowych aktów prawnych UE, które trzeba nieustannie doskonalić i zwiększać ich egzekwowalność, co nie oznacza, że powinny one zawierać przepisy dotyczące wszystkich aspektów. W sytuacji, w której istnieje dedykowany określonej problematyce akt prawny, zbędnym rozwiązaniem jest powielanie tożsamyh rozwiązań w innych aktach, w tym obejmujących problematykę AML/CFT.

¹⁴ A.M. Świątkowski, *Immunitet i ochrona przed odwetem przyznane „sygnalistom” – osobom zgłaszającym naruszenie prawa i polityki Unii Europejskiej*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2021, t. XXI, zeszyt specjalny, s. 230–231.

¹⁵ R. Socha, A. Wołoch, *Ochrona prawna sygnalistów – wybrane aspekty*, „Zeszyty Naukowe Collegium Witelona” 2022, nr 43(2), s. 82.

¹⁶ R. Sroka, *Zgłaszanie nadużyć w przedsiębiorstwach (whistleblowing) – aspekty etyczny, prawny i zarządczy*, „Etyka” 2019, t. 58, nr 2, s. 122; R. Szymczykiewicz, *Miejsce tzw. sygnalistów w polskim systemie prawnym. Część 1: ujęcie cywilnoprawne*, „Prawo w Działaniu. Sprawy cywilne” 2019, nr 40, s. 294.

¹⁷ W zakresie pochodzenia tego określenia zob. O. Grajewski, M. Jakubik, *Wybrane zagadnienia dotyczące roli sygnalistów i kanałów zgłaszania w kontekście rozwoju technologii cyfrowych oraz zmian prawodawczych, a także związanych z tym wyzwań i perspektyw*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2024, nr 3, s. 48 i nast.

¹⁸ W literaturze przedmiotu formułuje się wiele innych istotnych wniosków na podstawie postanowień preambuły Dyrektywy 2019/1937 – zob. A. Pązik, *Wyłączenie bezprawności naruszenia dóbr osobistych na podstawie przepisów ustawy o ochronie sygnalistów*, „Prawo i Więź” 2024, nr 6(53), s. 189 i nast.

W art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1937 zawarto zasadę istotną z punktu widzenia prawodawstwa UE dotyczącego problematyki AML/CFT. Przepis ten ustanawia pierwszeństwo stosowania przepisów aktów sektorowych UE (przepisy szczególne), dotyczących zgłaszania naruszeń. Dopiero w przypadku braku przepisów szczególnych lub nieobjęcia ich zakresem określonych aspektów w zakresie zgłaszania naruszeń stosuje się przepisy dyrektywy 2019/1937¹⁹. Szczegółowe wyjaśnienie motywacji prawodawcy europejskiego do przyjęcia takiego rozwiązania zostały zawarte w motywie nr 20 preambuły dyrektywy 2019/1937. W postanowieniach tych zaakcentowano również konieczność istnienia systemów zgłaszania naruszeń oraz ochrony sygnalistów w obszarze AML/CFT. Ze względu na przytoczone okoliczności w literaturze przedmiotu wskazuje się na to, że „w relacji do przepisów sektorowych Dyrektywa 2019/1937 stanowi *lex generalis*”²⁰. Wobec tego przepisy dyrektywy 2015/849 i dyrektywy 2024/1640 w zakresie, w jakim regulują problematykę zgłaszania naruszeń, będą jedynie odpowiednio uzupełniane (dopełniane) przepisami dyrektywy 2019/1937, a nie odwrotnie.

Zakresem podmiotowym dyrektywy 2019/1937 zostało objęte kilka kategorii podmiotów, w tym przede wszystkim osoby dokonujące zgłoszeń naruszeń (sygnaliści²¹), podmioty prawne w sektorze prywatnym²² i publicznym²³ oraz właściwe organy krajowe wyznaczone do przyjmowania zgłoszeń²⁴. Sygnalistą²⁵ jest: 1) osoba fizyczna dokonująca zgłoszenia, pracująca w sektorze prywatnym lub publicznym, która uzyskała informacje na temat naruszenia w kontekście związanym z pracą i dokonuje zgłoszenia tego naruszenia lub 2) osoba fizyczna, o której mowa w pkt 1, której stosunek pracy już ustał (były

¹⁹ W zakresie polskiego wdrożenia tej dyrektywy zob. T. Łodziana, *Korupcja w kontekście ustawy o ochronie sygnalistów*, „Palestra” 2025, nr 7, s. 79 i nast.

²⁰ B. Kowalczyk, *Radca prawny w procesie obsługi zgłoszeń sygnalistów*, [w:] K. Mularczyk, M. Pyrz, T. Scheffler, A. Zalesińska (red.), *Wykonywanie zawodu radcy prawnego. 40-lecie samorządu radcowskiego. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, 2022, Legalis.

²¹ Dyrektywa 2019/1937 ochroną obejmuje również podmioty powiązane w sposób bezpośredni lub pośredni z sygnalistą. Do takich podmiotów zaliczyć należy osoby pomagające w dokonaniu zgłoszenia.

²² W literaturze przedmiotu wskazuje się na to, że w sektorze prywatnym w Polsce jedynie 28% osób decyduje się na dokonanie zgłoszenia – zob. P. Kaczmarek, *Jawność i tajność w wewnętrznych systemach zgłaszania nieprawidłowości*, [w:] G. Sibiga, P. Szustakiewicz (red.), *Węzłowe problemy jawności w społeczeństwie informacyjnym*, Warszawa 2025, s. 126.

²³ Szerzej o tym sektorze w Polsce zob. M. Sakowska-Baryła (red.), *Ochrona sygnalistów w sektorze publicznym*, 2024, Legalis.

²⁴ Głównym adresatem przepisów dyrektywy 2019/1937 są państwa członkowskie UE. Zostały one jednak pominięte w zaprezentowanym wyliczeniu z uwagi na przedmiot prowadzonych rozważań, którym jest problematyka zgłaszania naruszeń, a nie charakter tego rodzaju aktów prawnych UE.

²⁵ W zakresie standardów ochrony sygnalistów wypracowanych w orzecznictwie zob. A. Pietruszka, *Ochrona sygnalistów (whistleblowers) w kontekście wolności wypowiedzi*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2020, z. 1, s. 120.

pracownik), lub 3) kandydat do pracy w przypadku gdy informacje na temat naruszeń uzyskano w trakcie procesu rekrutacji lub innych negocjacji poprzedzających zawarcie umowy.

Dyrektywa 2019/1937 jednocześnie w katalogu otwartym wskazuje dalsze rozwinięcie minimalnego zakresu podmiotowego pojęcia sygnalisty (art. 4 ust. 1 tego aktu) poprzez wyrażenie oczekiwania, że do grona tego zostaną zaliczone co najmniej następujące podmioty: 1) osoby posiadające status pracownika w rozumieniu art. 45 ust. 1 TFUE²⁶, w tym urzędników służby cywilnej; 2) osoby posiadające status osób prowadzących działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 49 TFUE; 3) akcjonariusze lub wspólnicy oraz osoby będące członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego przedsiębiorstwa, w tym członków niewykonawczych, a także wolontariusze i stażyści, bez względu na to czy otrzymują oni wynagrodzenie; 4) osoby pracujące pod nadzorem i kierownictwem wykonawców, podwykonawców i dostawców. Na posiadanie statusu sygnalisty nie ma wpływu ustanie stosunku pracy (art. 4 ust. 2 dyrektywy 2019/1937). W literaturze przedmiotu podkreśla się, że motywacje do występowania w roli sygnalisty powinny być osadzone w chęci działania dla dobra organizacji lub określonej społeczności²⁷, a skuteczny system zgłaszania naruszeń²⁸ może mieć pozytywny wpływ także na kulturę organizacyjną²⁹.

Na podstawie poczynionego wywodu należy stwierdzić, że zakres podmiotowy pojęcia sygnalisty jest znacznie szerszy w przypadku przepisów dyrektywy 2019/1937 aniżeli ten, który został wyznaczony przepisami art. 61 ust. 3 dyrektywy 2015/849³⁰. Uzasadniona jest zatem konstatacja, że: 1) na przestrzeni kilku lat, nastąpił istotny rozwój regulacji prawnych w omawianym zakresie; 2) ze względu na obowiązywanie dyrektywy 2019/1937 i jej szerokie podejście do tego zagadnienia, nie ma potrzeby ujmowania tego zakresu w aktach prawnych UE dotyczących problematyki AML/CFT.

Podmioty prawne działające zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym nie zostały zdefiniowane w dyrektywie 2019/1937. Przepisy szczegółowe tego aktu prawnego posługują się tym określeniem i nakładają na te podmioty

²⁶ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r. (Dz. Urz. UE C z 2012 r., Nr 326, s. 47).

²⁷ M. Chyliński, *Status sygnalistów w świetle tajemnicy dziennikarskiej i przepisów o ochronie dziennikarskich źródeł informacji*, [w:] I. Hofman, D. Kępa-Figura (red.), *Współczesne media. Przemoc w mediach*, t. 1, Lublin 2020, s. 74.

²⁸ System zgłaszania naruszeń zaliczany jest do najskuteczniejszych instrumentów wykrywania nieprawidłowości – zob. A. Biłgorajski, E. Drzewiecka, *Czy Dyrektywa w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii może być stosowana w Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio? Przyczynek do dyskusji*, „Radca Prawny” 2024, nr 4(41), s. 40.

²⁹ W.Y. Maulida, B.I. Bayunitri, *The influence of whistleblowing system toward fraud prevention*, „International Journal of Financial, Accounting, and Management” 2021, vol. 2, nr 4, s. 281.

³⁰ Art. 61 ust. 3 dyrektywy 2015/849 odnosi się do pracowników i osób o porównywalnym statusie.

szereg obowiązków o zróżnicowanym charakterze ale go nie definiują. Ze względu na cel ogólny prawodawstwa dotyczącego tej problematyki uzasadnionym jest przyjęcie, iż pojęcie podmiotu prawnego należy rozumieć szeroko, tj. do zakresu tego zaliczyć wszystkie podmioty, które występują w obrocie prawnym. Takie podejście do tej problematyki sprzyja również realizacji obowiązków wynikających z dyrektywy 2019/1937 w obszarze AML/CFT, gdyż zakresem pojęcia podmiot prawny zostaną objęte wszystkie instytucje obowiązane realizujące procesy AML/CFT. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na treść art. 8 ust. 3 i 4 dyrektywy 2019/1937. Podmioty prawne, które zatrudniają mniej niż 50 pracowników, są zwolnione z niektórych obowiązków (art. 8 ust. 3 dyrektywy 2019/1937), ale to zwolnienie nie dotyczy podmiotów prawnych będących instytucjami obowiązany, jako że są one objęte zakresem stosowania aktów UE dotyczących AML/CFT (art. 8 ust. 4 dyrektywy 2019/1937). Z uwagi na przytoczone okoliczności i kompletność tej regulacji, analogicznie jak w przypadku sygnalistów, nie ma potrzeby ujmowania tego zakresu w aktach prawnych UE dotyczących problematyki AML/CFT. Jednocześnie należy dodać, że te aspekty nie uległy istotnej zmianie w stosunku do rozwiązań dotychczasowych wynikających z dyrektywy 2015/849.

Przepisy dyrektywy 2019/1937 zawierają definicję legalną właściwego organu. Zgodnie z art. 5 pkt 14 tego aktu prawnego pod określeniem tym należy rozumieć organ krajowy wyznaczony do przyjmowania zgłoszeń, o których mowa w rozdziale III (zgłoszenia zewnętrzne i działania następce) i przekazywania informacji zwrotnych osobie dokonującej zgłoszenia (sygnaliście) lub wyznaczony do wykonywania obowiązków przewidzianych w dyrektywie 2019/1937, w szczególności w odniesieniu do działań następnych. Dopelnieniem owej definicji jest treść art. 11 ust. 1 dyrektywy 2019/1937, w którym zobowiązano państwa członkowskie do wyznaczenia takich organów. Rozumienie tego zagadnienia przyjęte w dyrektywie 2019/1937 odpowiada potrzebom obszaru AML/CFT, w tym dotychczasowym rozwiązaniom przyjętym w art. 61 ust. 1 dyrektywy 2015/849.

Zakres przedmiotowy dyrektywy 2019/1937 obejmuje przede wszystkim naruszenia jako przedmiot zgłoszenia oraz właściwe tryby postępowania z dokonany zgłoszeniem, w tym szereg obowiązków nakładanych na podmioty prawne lub właściwe organy krajowe oraz środki ochrony sygnalistów³¹. Naruszenia zostały ujęte w formie definicji legalnej, zawartej w treści art. 5 pkt 1 dyrektywy 2019/1937. Zgodnie z tym przepisem naruszenia oznaczają działania lub zaniechania, które są: 1) niezgodne z prawem i dotyczą aktów

³¹ W literaturze przedmiotu rozważana była koncepcja przyznawania sygnalistom wynagrodzenia – zob. C.B. Martysz, A. Nikolaiczuk, *Czy wynagradzanie sygnalistów poprawi skuteczność whistleblowingu oraz wykrywalność nieprawidłowości?*, „Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów” 2023, z. 192, s. 68 i nast.

prawnych UE i dziedzin, o których mowa w art. 2 dyrektywy 2019/1937, w tym także zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu; 2) sprzeczne z przedmiotem lub celem przepisów zawartych w aktach prawnych UE i dziedzinach, o których mowa we wspomnianym art. 2 tego aktu prawnego czyli także zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

W polskiej literaturze przedmiotu postuluje się, aby do zagadnienia naruszenia podchodzić szeroko. Elżbieta Jarzęcka-Siwik proponowała, by właściwą ochroną obejmować osoby zgłaszające naruszenia niezależnie od tego jakiego rodzaju naruszeń dokonują³². Ze względu na charakterystykę przepisów w zakresie AML/CFT, w tym oparcie tych rozwiązań prawnych na zasadzie *risk based approach*³³, które preferują postulat celu w postaci szeroko rozumianego przeciwdziałania zjawisku prania pieniędzy, w tym minimalizacji ryzyka z tym związanego (ryzyko ML/FT)³⁴, trzeba podkreślić, że z punktu widzenia problematyki AML/CFT szczególnego znaczenia nabierają naruszenia w postaci działań lub zaniechań sprzecznych z przedmiotem lub celem określonych przepisów. Takie podejście powoduje, że przedmiotem naruszenia mogą być również działania lub zaniechania, które pozornie nie wydają się być niezgodne z prawem, ale niweczą starania podejmowane w celu realizacji postulatów wynikających z przepisów w zakresie AML/CFT (uniemożliwiają osiągnięcie celu zakreślonego tymi przepisami).

Z analizowaną definicją naruszenia bezpośrednio związana jest definicja legalna informacji na temat naruszenia zawarta w art. 5 pkt 2 dyrektywy 2019/1937. Pojęcie to oznacza informacje, w tym uzasadnione podejrzenie, posiadające następujące cechy:

- 1) dotyczące zaistniałych lub potencjalnych naruszeń, do których doszło lub prawdopodobnie dojdzie,
- 2) naruszeń, mających miejsce w organizacji³⁵, w której osoba zgłaszająca pracuje lub pracowała, lub w innej organizacji, z którą osoba dokonująca zgłoszenia utrzymuje lub utrzymywała kontakt w kontekście wykonywanej pracy, lub
- 3) dotyczące prób ukrycia takich naruszeń.

³² E. Jarzęcka-Siwik, *Wdrożenie procedury ochrony sygnalistów*, „Kontrola Państwowa” 2021, nr 2, s. 140–141.

³³ Podejście oparte na ryzyku (ang. *risk based approach*). Szerzej na ten temat zob. P. Chodnicka, *Zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy w systemie bankowym*, „Problemy Zarządzania” 2012, nr 4(39), s. 209; A. Golonka, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy w obliczu zmian wprowadzonych IV i V dyrektywą AML*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 4, s. 17.

³⁴ K. Majewski, *Rola prokuratora w systemie AML/CFT. Uwagi na tle przepisów ustawy AML*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 69, s. 428.

³⁵ Działanie w interesie organizacji było akcentowane w zagranicznej literaturze przedmiotu – zob. P. Ayagre, J. Aidoo-Buameh, *Whistleblower reward and systems implementation effects on whistleblowing in organisations*, „European Journal of Accounting Auditing and Finance Research” 2014, vol. 2, nr 1, s. 82.

Odnosząc poczynione uwagi do rozwiązań prawnych przyjętych w dyrektywie 2015/849, należy podkreślić, że przepisy dyrektywy 2019/1937 cechuje szczegółowość. Dyrektywa 2015/849, chociaż odnosiła się do naruszeń prawa, nie zawierała definicji legalnej naruszenia, tym bardziej w przepisach tego aktu nie znalazły się definicje kategorii szczególnych związanych z naruszeniami. Wspominany już art. 61 dyrektywy 2015/849 odnosił się jedynie do potencjalnych lub faktycznych naruszeń przepisów krajowych implementujących tę dyrektywę oraz obowiązku wdrożenia mechanizmów zachęcających do zgłaszania naruszeń zaadresowanego odpowiednio do właściwych organów (art. 61 ust. 1 i 2 dyrektywy 2015/849) i instytucji obowiązanych (art. 61 ust. 3 dyrektywy 2015/849). W konsekwencji przytoczonych okoliczności, prawodawstwo UE dotyczące problematyki AML/CFT zostało istotnie wzmocnione w omawianym zakresie wraz z przyjęciem dyrektywy 2019/1937.

Dopełnieniem rzeczonych przepisów jest art. 5 pkt 4 i 5 dyrektywy 2019/1937, w którym dokonano rozróżnienia na zgłoszenia wewnętrzne i zewnętrzne, czyli ustne lub pisemne przekazanie informacji na temat naruszeń odpowiednio w obrębie podmiotu prawnego oraz właściwemu organowi. Wymienione rodzaje zgłoszeń są bezpośrednio związane z trybami postępowania, które zostały szczegółowo uregulowane w kolejnych przepisach dyrektywy 2019/1937. Możliwość dokonywania zgłoszeń wewnętrznych powinna być przedmiotem wewnętrznych procedur³⁶ i odbywać się za pośrednictwem wewnętrznych kanałów podmiotów prawnych, w tym także instytucji obowiązanych³⁷ (art. 7 i 8 dyrektywy 2019/1937), czyli jest procesem wewnętrznym tych podmiotów. Zgłoszenia zewnętrzne powinny być przyjmowane i rozpatrywane przez właściwe organy wyznaczone przez państwa członkowskie. Analogicznie jak w przypadku zgłoszeń wewnętrznych organy te są zobowiązane do przyjęcia procedur w tym zakresie oraz ustanowienia niezależnych kanałów dokonywania zgłoszeń (art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 13 dyrektywy 2019/1937). Problematyka zgłoszeń wewnętrznych i zewnętrznych w zakresie AML/CFT była przedmiotem regulacji dyrektywy 2015/849, lecz rozwiązania prawne przyjęte w dyrektywie 2019/1937 są znacznie bardziej szczegółowe. Przepisy z 2019 r. doprecyzowują zarówno aspekty wewnętrzne (oczekiwane działania odpowiednio instytucji obowiązanych i właściwych organów), jak i zewnętrzne (obowiązki informacyjne w zakresie funkcjonującego

³⁶ Oczekiwany zakres tych procedur został określony w art. 9 ust. 1 dyrektywy 2019/1937.

³⁷ Jak już ustalono, wyłączenie dedykowane podmiotom zatrudniającym mniej niż 50 pracowników nie dotyczy podmiotów prawnych w sektorze prywatnym, które są objęte zakresem stosowania aktów UE m.in. w zakresie AML/CFT. Jednocześnie art. 8 ust. 4 dyrektywy 2019/1937 jest przykładem przepisu, który uwzględnia szczególne potrzeby niektórych obszarów, w tym AML/CFT. Nie ma zatem potrzeby zawierania tego rodzaju postanowień w innych aktach prawnych UE, aby prawodawstwo było kompletne i przy tym nie dochodziło do zjawiska rozproszenia poszczególnych przepisów.

systemu). Z tych powodów wraz z przyjęciem dyrektywy 2019/1937 system zgłaszania naruszeń w obszarze AML/CFT został istotnie wzmocniony, a sytuacja prawna sygnalistów znacząco się poprawiła (omawiane rozwiązania uległy ewolucji).

Zgłoszenia naruszeń przepisów w dyrektywie 2024/1640

Problematyce zgłaszania naruszeń został poświęcony art. 60 dyrektywy 2024/1640. Już wstępna analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, że ma on charakter uzupełniający w stosunku do już przyjętych aktów prawnych UE, a ust. 1 tego artykułu wprost odsyła do stosowania dyrektywy 2019/1937 w zakresie zgłaszania naruszeń dyrektywy 2024/1640, rozporządzeń 2024/1624³⁸ i 2023/1113³⁹. Takie podejście prawodawcy UE wyrażone w dyrektywie 2024/1640 powinno skutkować przyjęciem tylko takich rozwiązań, które nie stanowią regulacji nadmiarowej w odniesieniu do dyrektywy 2019/1937.

Pierwsze wątpliwości dotyczące art. 60 dyrektywy 2024/1640 pojawiają się na kanwie treści wspomnianego ust. 1 tegoż artykułu. Dotyczą one zawartego w nim wyliczenia aktów prawnych UE. Przypomnieć należy, że dyrektywa 2019/1937 odnosi się do aktów prawnych UE w zakresie AML/CFT w dwóch wariantach: 1) poprzez ich rodzajowe ujęcie ze względu na przedmiot regulacji – art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt ii dyrektywy 2019/1937; 2) poprzez ich wyliczenie zawarte w załączniku do dyrektywy 2019/1937 w odniesieniu do art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt ii i art. 3 ust. 1 tego aktu prawnego.

Istnienie szczegółowej regulacji tego aspektu powoduje, że wyliczenie zawarte w art. 60 ust. 1 dyrektywy 2024/1640 jest zbędne. Brak aktualności katalogu aktów zawartego w załączniku do dyrektywy 2019/1937, wynikający z przyjęcia kolejnych aktów prawnych UE, powinno skutkować nowelizacją tego załącznika. Dyrektywa 2024/1640 powinna zawierać przepisy zmieniające dyrektywę 2019/1937, a nie formułować dodatkowe przepisy odnoszące się do kwestii już ujętych w tejże dyrektywie. Opisany stan prawny nie ma jednak wpływu na skuteczność tych regulacji. Ze względu na zasadę wyrażoną w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1937 (pierwszeństwo stosowania przepisów aktów sektorowych w zakresie zgłaszania naruszeń) rozwiązanie przyjęte

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1624 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (Dz. Urz. UE L z 2024 r., s. 1624). Po zmianie podejścia do systemu aktów prawnych UE w zakresie AML/CFT, polegającej na zwiększeniu znaczenia aktów bezpośrednio stosowanych, przedmiotowe rozporządzenie jest kluczowym aktem prawnym UE w obrębie tej problematyki. Dyrektywy, w tym dyrektywa 2024/1640, mają charakter uzupełniający.

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1113 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2015/849 (Dz. Urz. UE L z 2023 r., Nr 150, s. 1).

w art. 60 ust. 1 dyrektywy 2024/1640 jest prawnie skuteczne. Sformułowane uwagi i propozycje postępowania są podyktowane chęcią zachowania konsekwencji legislacyjnej (przestrzeganiem wcześniej przyjętych zasad i trybu postępowania) oraz uniknięcia niepotrzebnego rozproszenia norm prawnych między kilkoma aktami prawnymi.

Kolejną kwestią ujętą w art. 60 dyrektywy 2024/1640 jest wskazanie organów właściwych do ustanawiania zewnętrznych kanałów zgłoszeń i podejmowania działań następczych. Art. 60 ust. 2 i 3 dyrektywy 2024/1640 ustanawia odpowiednio organy nadzorcze lub organy dozoru⁴⁰ organy samorządu zawodowego organami właściwymi w powyżej wymienionych sprawach dla niektórych grup instytucji obowiązanych. W wyniku przyjęcia tych przepisów ustanowiono zasadę, która odbiera państwowym członkowskim swobodę w wyznaczeniu tych organów wynikającą z przepisów dyrektywy 2019/1937. Analizowana konstrukcja legislacyjna nie budziłaby wątpliwości, gdyby nie ujęto w przepisach dyrektywy 2019/1937 szczegółowych zasad w odniesieniu do problematyki AML/CFT. Ustanowienie ogólnych ram prawnych, w tym brak jakiegokolwiek odniesienia do przepisów aktów sektorowych i wprowadzenie zasady pierwszeństwa stosowania w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1937 byłoby spójnym i konsekwentnym podejściem racjonalnego prawodawcy. Skoro jednak zdecydowano się na inny wariant – przyjęcie w tej dyrektywie takich rozwiązań jak chociażby wynikające z art. 8 ust. 4 tego aktu prawnego (ustanowienie wyłączenia m.in. dla podmiotów objętych zakresem zastosowania aktów UE w zakresie AML/CFT) – zasady szczegółowe, o których mowa w art. 60 ust. 2 i 3 dyrektywy 2024/1640, również powinny stać się przedmiotem regulacji dyrektywy 2019/1937. Z tego samego powodu, jak w przypadku treści art. 60 ust. 1 dyrektywy 2024/1640 należy przyjąć, że akt ten powinien zawierać przepisy zmieniające (nowelizujące) dyrektywę 2019/1937.

Ostatni aspekt poruszanej problematyki stał się przedmiotem treści art. 60 ust. 4 dyrektywy 2024/1640. Przepis ten nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia rozwiązań nakazujących przekazywanie określonych informacji AMLA⁴¹. Podmiotami realizującymi ten obowiązek będą organy nadzorcze sektora niefinansowego, a oczekiwany zakres przekazywanych informacji został zawarty w wyliczeniu ujętym w art. 60 ust. 4

⁴⁰ Terminologia wynikająca z polskojęzycznej wersji tekstu dyrektywy 2024/1640. Kontekst regulacyjny wskazuje, że w istocie chodzi o podmioty nadzorujące.

⁴¹ Anti-Money Laundering Authority – Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu terroryzmu, który został powołany rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1620 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010 (Dz. Urz. UE L z 2024 r., s. 1620). Zob. także informacje opublikowane przez Ministerstwo Finansów: <https://www.gov.pl/web/finanse/amla>, a także AMLA: https://www.amla.europa.eu/index_en (data dostępu: 11.11.2025).

dyrektywy 2024/1640. Analiza tego przepisu, w tym wyliczenia prowadzi do wniosku, że istotą tego obowiązku jest dostarczenie AMLA danych, w tym danych statystycznych na poczet realizowanych przez ten urząd zadań. Ze względu na charakter rozwiązania przyjętego w art. 60 ust. 4 dyrektywy 2024/1640 w tym przypadku nie należy podzielać sformułowanych wcześniej uwag i uznać, że zaadresowanie tych kwestii w akcie prawnym dedykowanym problematyce AML/CFT jest uzasadnione.

Wnioski

Dyrektywa 2019/1937 w sposób kompleksowy odnosi się do problematyki zgłaszania naruszeń oraz ochrony osób zgłaszających naruszenia. Przepisy tego aktu prawnego zarówno w zakresie podmiotowym, jak i przedmiotowym znacznie szerzej odnoszą się do poszczególnych zagadnień aniżeli dyrektywa 2015/849, będąca aktem prawnym w zakresie AML/CFT, który wprowadzał obowiązek wdrożenia takich systemów. W konsekwencji tego należy stwierdzić, że dyrektywa 2019/1937 nie tylko utrzymała obowiązujące rozwiązania, lecz także je znacząco rozwinęła. Jednocześnie przepisy dyrektywy 2019/1937 wprost odnoszą się do problematyki AML/CFT, w tym wprowadzają rozwiązania szczegółowe uwzględniające specyfikę tego prawodawstwa.

Przepisy dyrektywy 2019/1937 nie wykluczają przyjęcia rozwiązań szczegółowych w prawodawstwie UE dotyczącym problematyki AML/CFT. Takie rozwiązania zostały uwzględnione, gdyż zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1937, przepisom sektorowym (szczegółowym) przyznaje się pierwszeństwo stosowania. Niemniej, ze względu na kompleksowość regulacji dyrektywy 2019/1937 i racjonalność prawodawcy, postuluje się ostrożność w korzystaniu z tego rozwiązania lub przebudowę tego systemu, aby był on spójny (opierał się na jednolitych założeniach).

Przeprowadzona analiza wskazuje na to, że dyrektywa 2024/1640 zawiera część rozwiązań prawnych zbędnych w zakresie zgłaszania naruszeń. Niektóre z zagadnień uwzględnionych w tym akcie prawnym zostało też niefortunnie ujętych, gdyż powinny one przyjąć postać przepisów nowelizujących dyrektywę 2019/1937 i finalnie zostać zawarte w przepisach tej dyrektywy.

W związku ze spostrzeżeniami, określonymi na wstępie niniejszej pracy, tezy badawcze zostały zweryfikowane częściowo pozytywnie, tj. ustalono, że rozwiązania prawne zawarte w dyrektywie 2024/1640 w zakresie zgłaszania naruszeń są: 1) w części rozwiązaniami nadmiarowymi; 2) w części zostały zaadresowane do niewłaściwego aktu prawnego; 3) w części są rozwiązaniami wzmacniającymi system zgłaszania naruszeń w obrębie problematyki AML/CFT (ustanowienie obowiązku informacyjnego na rzecz AMLA).

Wykaz literatury

- Ayagre P., Aidoo-Buameh J., *Whistleblower reward and systems implementation effects on whistleblowing in organisations*, „European Journal of Accounting Auditing and Finance Research” 2014, vol. 2, nr 1.
- Banach-Gutierrez J.B., Plywaczewski W., Narodowska J., Duda M., Retkowski P., *„Green criminology” – a question about transnational environmental crime in Poland*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 68.
- Bilgorajski A., Drzewiecka E., *Czy Dyrektywa w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii może być stosowana w Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio? Przyczynek do dyskusji*, „Radca Prawny” 2024, nr 4(41).
- Chodnicka P., *Zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy w systemie bankowym*, „Problemy Zarządzania” 2012, nr 4(39).
- Dyl M., Królikowski M. (red.), *Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ustawa sankcyjna. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2024.
- Golonka A., *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy w obliczu zmian wprowadzonych IV i V dyrektywą AML*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 4.
- Grajewski O., Jakubik M., *Wybrane zagadnienia dotyczące roli sygnalistów i kanałów zgłaszania w kontekście rozwoju technologii cyfrowych oraz zmian prawodawczych, a także związanych z tym wyzwań i perspektyw*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2024, nr 3.
- Grześków M., *Ochrona sygnalistów w miejscu pracy – portugalski model implementacji Dyrektywy (UE) 2019/1937*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2024, nr 4.
- Hanusz A., *Spójność norm polskiego i unijnego prawa finansowego jako przesłanka działalności prawodawczej Sejmu RP*, „Przegląd Sejmowy” 2025, nr 3(188).
- Hofman I., Kepa-Figura D. (red.), *Współczesne media. Przemoc w mediach*, t. 1, Wyd. UMCS, Lublin 2020.
- Jarzęcka-Siwik E., *Wdrożenie procedury ochrony sygnalistów*, „Kontrola Państwowa” 2021, nr 2.
- Łodziana T., *Korupcja w kontekście ustawy o ochronie sygnalistów*, „Palestra” 2025, nr 7.
- Majewski K., *Compliance i status zgodności w instytucjach bankowych – funkcje i sposób realizacji*, C.H. Beck, Warszawa 2025.
- Majewski K., *Funkcjonowanie w banku procedury anonimowego zgłaszania naruszeń*, „Monitor Prawa Bankowego” 2018, nr 12(97).
- Majewski K., *Historia europejskich rozwiązań prawnych w zakresie AML*, „Studia Administracyjne” 2025, nr 2(22).
- Majewski K., *Ocena ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu instytucji obowiązanej w rozporządzeniu 2024/1624 z 31 maja 2024 r. na tle dotychczasowych rozwiązań prawnych*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2025, nr 3.
- Majewski K., *Rola prokuratora w systemie AML/CFT. Uwagi na tle przepisów ustawy AML*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 69.
- Malinowska L., *Onboarding klienta w nowym otoczeniu prawnym*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 8.
- Martysz C.B., Nikolaiczuk A., *Czy wynagradzanie sygnalistów poprawi skuteczność whistleblowingu oraz wykrywalność nieprawidłowości?*, „Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów” 2023, z. 192.

- Maulida W.Y., Bayunitri B.I., *The influence of whistleblowing system toward fraud prevention*, „International Journal of Financial, Accounting, and Management” 2021, vol. 2, nr 4.
- Milczarek E., *Warunki skuteczności ochrony sygnalistów – uwagi na tle dyrektywy 2019/1937*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2022, nr 2.
- Mroczyński-Szmaj Ł., *Nowe europejskie prawo sygnalizowania nieprawidłowości. Rozwiązania modelowe a polski projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa*, „Prawo w Działaniu. Sprawy cywilne” 2022, nr 52.
- Mularczyk K., Pyrz M., Scheffler T., Zalesińska A. (red.), *Wykonywanie zawodu radcy prawnego. 40-lecie samorządu radcowskiego. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, C.H. Beck, Warszawa 2022.
- Oelrich S., Erlebach K., *Taking it outside: a study of legal contexts and external whistleblowing in China and India*, „Asian Journal of Business Ethics” 2021, nr 10.
- Patora K., *Relacje norm prawa Unii Europejskiej i prawa krajowego w zakresie ścigania przestępstw prania brudnych pieniędzy*, „Bezpieczny Bank” 2024, nr 1(94).
- Pązik A., *Wyłączenie bezprawności naruszenia dóbr osobistych na podstawie przepisów ustawy o ochronie sygnalistów*, „Prawo i Więź” 2024, nr 6(53).
- Pietruszka A., *Ochrona sygnalistów (whistleblowers) w kontekście wolności wypowiedzi*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2020, z. 1.
- Pływaczewski W., *Współczesne trendy przestępczości zorganizowanej w Europie (analiza wybranych zjawisk przestępczych z uwzględnieniem zadań Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania – Europol)*, „Studia Prawnoustrojowe” 2021, nr 52.
- Rodak B., *Ochrona sygnalistów i postępowanie w sprawach zgłaszania naruszenia prawa. Komentarz praktyczny, procedury, wzory, orzecznictwo*, C.H. Beck, Warszawa 2024.
- Sakowska-Baryła M. (red.), *Ochrona sygnalistów w sektorze publicznym*, C.H. Beck, Warszawa 2024.
- Sibiga G., Szustakiewicz P. (red.), *Węzłowe problemy jawności w społeczeństwie informacyjnym*, Uczelnia Łazarskiego, Warszawa 2025.
- Sieradzka A., Wieczorek M. (red.), *Ochrona sygnalistów. Praktyczny poradnik z wzorami dla sektora publicznego i prywatnego*, C.H. Beck, Warszawa 2021.
- Socha R., Wołoch A., *Ochrona prawna sygnalistów – wybrane aspekty*, „Zeszyty Naukowe Collegium Witelona” 2022, nr 43(2).
- Sroka R., *Zgłaszanie nadużyć w przedsiębiorstwach (whistleblowing) – aspekty etyczny, prawny i zarządczy*, „Etyka” 2019, t. 58, nr 2.
- Stubben S.R., Welch K.T., *Evidence on the use and efficacy of Internal whistleblowing systems*, „Journal of Accounting Research” 2020, vol. 58, nr 2.
- Świątkowski A.M., *Immunitet i ochrona przed odwetem przyznane „sygnalistom” – osobom zgłaszającym naruszenie prawa i polityki Unii Europejskiej*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2021, t. XXI, zeszyt specjalny.
- Szymczykiwicz R., *Miejsce tzw. sygnalistów w polskim systemie prawnym. Część 1: ujęcie cywilnoprawne*, „Prawo w Działaniu. Sprawy cywilne” 2019, nr 40.
- Tomczyk A., *Pranie pieniędzy pochodzących z eko-przestępczości. Wyrafinowane przestępstwo czy prymitywny proceder*, „Studia Prawnoustrojowe” 2023, nr 61.
- Tomczyk A., *Rola i znaczenie rynku dzieł sztuki w procesie prania pieniędzy*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 68.
- Wilk A., *Wybrane cywilnoprawne aspekty ochrony sygnalistów*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 5.

Summary

Evolution of the whistleblowing system for counteracting money laundering law in accordance with the provisions of Directive 2024/1640 of 31 May 2024

Keywords: counteracting money laundering law, whistleblowing, money laundering, ML/FT risk.

Directive 2019/1937 comprehensively addresses the issue of the whistleblowing system and the protection of individual whistleblowers. Regardless, other EU legal acts (including Directive 2024/1640) also address this issue, including legal acts in the AML/CFT area. Therefore, an analysis of the provisions of Directive 2024/1640 and Directive 2019/1937 was carried out to verify the following research theses: the legal solutions contained in Directive 2024/1640 regarding to whistleblowing system and the protection of individuals whistleblowers 1) are not redundant; 2) are addressed to the relevant EU legal act; 3) are solutions that strengthen whistleblowing system within the AML/CFT framework. The formulated research theses were partially verified positively. It was determined that Directive 2019/1937 retained the existing solutions and significantly expanded them. At the same time, this act explicitly addresses AML/CFT issues. The analysis indicates that Directive 2024/1640 contains some unnecessary legal solutions regarding the whistleblowing system. Some of the issues addressed in this legal act were also unfortunate, as they should have taken the form of provisions amending Directive 2019/1937 and ultimately been included in the provisions of this directive.